

СПРАВКА ЗА ПРИНОСНИЯ ХАРАКТЕР НА ТРУДОВЕТЕ

на Ирена Василева

Общи статистически данни:

- Общ брой публикации – 128
- Публикации след придобиването на образователната и научна степен „доктор“ – 117
- От публикациите след придобиването на образователната и научна степен „доктор“:
  1. Монографии – 3, две от които публикувани във ФР Германия, 1 в България;
  2. Статии – 40, от които 26 в международни реферирани списания и сборници, 14 в български реферирани списания и сборници;
  3. Участия в конгреси и конференции – 55, от които 42 в чужбина, 13 в България;
  4. Лекции, изнесени по покана на чуждестранни университети – 7;
  5. Рецензии – 13, от които 5 в чужбина, 7 в България.

Приноси, реализирани извън докторската дисертация

В скоби са посочени основните публикации, в които се отличават най-ясно приносните моменти според номерацията им в „Списъка на публикациите“ /визира се списъкът с всички публикации/. По-разширено са коментирани публикациите, които имат пряко отношение към тематиката на конкурса.

1. Приноси в областта на съпоставителните изследвания

- Предлага се модел за съпоставителен анализ на паралелни (непреводни) текстове на надизреченско ниво /всички публикации със съпоставителен характер/.
- Теоретичните постановки включват критични анализи на основни понятия и теории, свързани с темата, а именно: понятието „академична дискурсивна общност“, характеристики на писмената и устната научна комуникация, теории за авторовата идентичност в академичния дискурс, за диалога между автора и публиката, както и понятието „интертекстовост“ /1/.
- Изработени са оригинални модели и процедури за съпоставителен анализ на текстово равнище /1, 2, 3/. Публикации 1 и 3 разглеждат основните средства за осъществяване на контакт между автора и публиката в английски, немски, български, руски и френски статии в областта на лингвистиката. Контрастивният анализ се основава на паралелна съпоставка на текстове, които са жанрово и тематично съпоставими. Изхожда се от теорията на речевите актове, като се предлага нов подход към използването на тази теория за целите на изследвания на текстово равнище. Провежда се аналогичен анализ на начина, по който български и немски учени пишат и докладват на английски език, като резултатите се сравняват с вече установените параметри на англоговорящите и се търси степента на влияние на родния език и култура на академично писане, както и възможните конфликтни точки, които водят до срив в комуникацията /1, 3, 16, 21, 24, 27, 28, 31, 76, 80, 83, 89, 40/.
- За пръв път се разглеждат особеностите на реторичната структура на български научни текстове в съпоставка с английски, френски, немски и руски. Особено внимание се обръща на взаимните влияния на езиците и културите в исторически аспект /2, 34, 36, 40, 87, 40, 93, 96, 98, 101, 113/.

- На базата на значителен корпус от статии е изследвано присъствието / отсъствието на автора в научни текстове на английски, немски, френски, руски и български и културно-историческите, езикови, идеологически и др. причини, които го определят /1, 3, 5, 15, 17, 20, 21, 27, 30, 34, 36, 39, 54, 63, 76, 77, 80, 85, 87, 91, 93, 96, 98, 111, 113/.
- Въз основа на корпус от записи на научни конференции се изследват от гледна точка на класическата реторика стратегиите на учените за убеждение и взаимодействие с публиката при използване на английски и немски език като конферентни езици. Този подход се използва за пръв път и допълва относително малкото разработки върху устната научна комуникация и то в съпоставителен план. Очертават се основните комуникативни стратегии, използвани от докладчиците на международни конференции на двата езика за осигуряване на диалог и разбиране с публиката. Подборно се описват конкретните езикови средства, реализиращи тези стратегии. Теоретичните постановки включват анализ на основни понятия и теории, включително критичен анализ на понятието „академична дискурсивна общност“, характеристиките на писмената и устна научна комуникация, авторовата идентичност в академичния дискурс в различните култури, понятието „интертекстовост“ /1, 16, 24, 27, 28, 31, 83, 85, 89/.
- Разглеждат се различни теоретични подходи към обяснение на интеркултурното научно общуване /социалноконструктивистката и екстерналистката концепции/ и се стига до заключението, че в съвременните условия на глобализация научният дискурс има интерактивен характер, където значението се конструира посредством постоянен обмен между дискутиращите и така демонстрира необходимостта от диалогичен, в смисъла на Михаил Бахтин, характер на академичното общуване, за да може то да се осъществява успешно /1, 7/.

- Резултатите от анализите се съпоставят с данни от анкета, проведена с представители на говорещите съответните езици. Данните и обобщенията от анкетата са изключително полезни за колегията, тъй като разкриват значителни различия между носителите на различни езици /1, 3, 14, 17, 63/.
- Предложен е задълбочен концептуален анализ и нова методология на изследване на явлениято "hedging" (недиректни речеви актове) в английски и български научни текстове – публикации, които показват висока честотност на цитиране /32, 37, 100/. От теоретична гледна точка, в разрез с повечето съществуващи към момента твърдения, се стига до извода, че индиректните речеви актове в научния дискурс всъщност не отразяват единствено отношението автор – пропозиция, а по-скоро отношението автор – публика.
- Съпоставя се историческото развитие на икономическия научен стил на немски, английски, български и датски език в течение на 20-ти век /15, 25, 78/.
- Разглежда се съпоставително /английски и немски език/ конфронтацията в академичната комуникация – проект, финансиран от Фонд научни изследвания МОН, въз основа на чийто резултати се подготвя монографичен труд /6, 10, 12, 48, 55, 57, 58, 59, 68, 71/.
- Очертават се основните теоретични постановки за изследване на академичната комуникация в мултимедийното пространство. Проектът е тригодишен, получава финансиране на базата на конкурс от фондация „Александър фон Хумболт“ и стартира през януари 2013г. съвместно с катедрата по Англицистика, американистика и келтология към университета в Бон, ФРГ. Целта на проекта е на базата на експерименти да се създаде методология за изследване на академичната комуникация в мултимедийното пространство, като се отчетат гледните точки на

учените, студентите и специалистите по създаване на онлайн-библиотеки и информационни каталози на „реални“, неvirtуални библиотеки. Експериментите и отчитането на резултатите се правят както в България, така и в Германия на английски и немски език. Разглежда се подробно и информацията, представена на уебстраниците на учени от англоговорящия и немскоговорящия свят /13, 49, 67, 109/.

2. Приноси в областта на езиковата политика

В статиите, засягащи проблеми на езиковата политика се разглежда статута на българския, немския и английския език в обществото като цяло и като езици на научни публикации в частност. Специално внимание се обръща на влиянието на английския език като глобален език в България и в немскоговорящите държави в социолингвистичен, психолингвистичен и дидактически аспект, както и ролята му в институциите на Европейския съюз и проблемите на юридическия превод и комуникация. Засягат се също въпроси на езиковата политика в Германия и Канада и влиянието ѝ върху езика на българските емигранти в тези държави /1, 7, 8, 9, 14, 18, 22, 29, 35, 38, 50, 52, 61, 62, 69, 97, 115/.

3. Приноси в областта на езикови явления, свързани с глобализацията

В тези публикации се изследва предимно ролята на глобализацията при формирането на международните и националните академични общности, понятията „академичен дискурс“, „интердисциплинарност“, авторовото самоопределение в интернационализираната наука /19, 73, 92, 114/.

4. Приноси в областта на психо- и социолингвистиката

- Изследват се особеностите на нахлуването на английски думи и изрази в българския и немския език във връзка със смяната на поколенията и произхождащите от този процес проблеми, както и по отношение на изграждането на съвременната градска среда /9, 22, 50, 52, 75, 112/.
- Въз основа на записи на спонтанна реч се изследва превключването на кодовете при български емигранти в Германия и се прави опит чрез интервюта да се установят причините за този феномен, както и езиковото му изражение /11, 56, 60/.
- Няколко разработки се занимават с особеностите на усвояване на български език, четене и писане при деца от ромски произход /35, 38, 97/.

5. Приноси в областта на анализа на цитатите

В тези изследвания се разглеждат видовете цитати в английски, немски и български език по отношение на тяхната функция в приемащия текст, както и езиковите средства за въвеждане на цитати. Резултатите потвърждават емпирично често изразяваната критика по отношение на релевантността на чистото броене на цитати от различните индекси като мярка за реалните приноси на даден учен /2, 88, 94, 110/.

6. Приноси в областта на анализа на инкорпориране на данни в научни публикации

Публикациите в тази насока са фокусирани върху начините на представяне на статистически /квантитативни/ данни предимно в икономически текстове в немски и английски език и очертават разликите в стратегиите на авторите от съответните култури за убеждение на публиката чрез използване на такива данни /64, 66, 70, 72/.

7. Приноси в областта на канадистиката

- Подробно и на базата на интервюта и въпросници се разглежда въпроса за идентичността на канадските учени /14, 61, 65/.
- Въз основа на интервюта с български емигранти в Канада се изследва феномена „превключване на кодове“ и социолингвистичните, психолингвистичните, политическите и др. причини за използването на английски, съответно френски думи в разговор, воден на български език /8, 51, 53/.

8. Приноси в областта на теорията на превода

Независимо от това, че всички публикации със съпоставителен характер априори имат директно приложение в теорията и практиката на превода, тук ще спомена две публикации, първата от които разглежда проблемите на превода на наднационалните юридически текстове в ЕС, тяхното създаване и необходимостта от приемане на една официална версия от всяка страна-членка; втората публикация третира някои проблеми при превода на названия на немски институции на български език /29, 84/.

9. Приноси в областта на чуждоезиковото обучение

- Разработки в статии и доклади по проблемите на обучението по английски език на различни нива на владееене на езика /26, 95/.
- Разработки по проблемите на анализа на грешки /33, 42, 43, 81/.
- Критични рецензии на публикувани учебници и учебни материали, както и на научна литература, свързана с чуждоезиковото обучение /44, 116, 118, 119, 120, 122, 124, 126, 128/.

10. Приноси в областта на преподавателската дейност

- Изготвяне на програми, учебни и изпитни материали за всички водени от мен курсове (вж. Автобиография – преподавателски опит).
- Изготвяне на програми и осъществяване на курсове по академичен английски и немски език за нуждите на докторантите на Югозападния университет в рамките на научен проект финансиран от Фондация Отворено Общество (септември 2000 – юли 2003) – заглавие на проекта: “Special Languages Research and Teaching”.
- Активно участие в изграждането на бакалавърските и магистърските програми по приложна лингвистика и английска филология в ЮЗУ.
- Успешно експериментирание на билингвално преподаване на теоретични дисциплини (на английски и немски език) в университета в Бон, ФРГ (1998 – 2003г.)
- Създаване на учебни програми по английски език за всички специалности на ЕПУ – Перник.

11. Други

В този раздел са включени публикации на различни теми, които не се вписват напълно в гореизброените области – 23, 41, 74, 79, 102.

Рецензент на международните списания “English for Specific Purposes”, “Journal of Pragmatics” и “International Journal of Applied Linguistics”, както и на доклади за участие в редица конференции.